

Svar

viðskiptaráðherra við fyrirspurn Jóhönnu Sigurðardóttur um verðtryggða skuldabréfavexti.

Fyrirspurnin hljóðar svo:

1. *Hvernig hafa óverðtryggðir skuldabréfavextir og óverðtryggðir útlánsvextir banka þróast í framhaldi af vaxtalækkunum Seðlabanka á sl. ári?*
2. *Hvaða áhrif hafa vaxtalækkanir Seðlabankans haft á verðtryggða skuldabréfavexti?*
3. *Hafa verðtryggðir útlánsvextir bankanna fylgt lækkun verðtryggðra skuldabréfavaxta? Ef ekki, hvaða skýringar eru taldar vera á því?*
4. *Hver eru viðbrögð ráðherra við því mati Seðlabankans að frekara svigrúm sé til að lækka verðtryggða vexti? Telur ráðherra rétt að beina tilmælum til bankanna um frekari lækkun á verðtryggðum skuldabréfavöxtum?*

Viðskiptaráðuneytið leitaði til Seðlabanka Íslands um svör við fyrstu þremur liðum fyrirspurnarinnar. Valin var ávöxtun fimm ára skuldabréfa ríkissjóðs á markaði til þess að lýsa þróun óverðtryggðra skuldabréfavaxta en ávöxtun 25 ára húsbreifa til þess að lýsa þróun verðtryggðra skuldabréfavaxta. Hvað útlánsvexti varðar voru valdir skuldabréfavextir banka og sparisjóða til þess að lýsa þróun útlánsvaxta banka en það er álit Seðlabankans að aðrir útlánsvextir banka og sparisjóða hafi þróast líkt og skuldabréfavextirnir.

Óverðtryggðir skuldabréfavextir og óverðtryggðir vextir banka og sparisjóða hafa breyst í góðu samræmi við vaxtalækkanir Seðlabankans að undanfögnu, eins og sést á töflunni.

Óverðtryggðir vextir og stýrivextir Seðlabankans.

	Meðalvextir óverðtryggðra skuldabréfalána viðskipta- banka og sparisjóða	Ávöxtunarkrafa 5 ára ríkisbréfa	Stýrivextir SÍ
3. jan. 2002	17,40	9,06	10,10
1. feb. 2002	17,40	9,26	10,10
1. mars 2002	17,40	9,02	10,10
1. apríl 2002	16,70	9,00	10,10
1. maí 2002	16,60	8,42	9,60
3. júní 2002	15,80	8,39	8,80
1. júlí 2002	15,20	8,31	8,50
1. ágúst 2002	15,10	8,19	8,50
2. sept. 2002	14,50	7,63	7,90
1. okt. 2002	13,80	7,40	7,10
1. nóv. 2002	13,50	7,05	6,80
2. des. 2002	13,00	6,84	6,30
1. jan. 2003	12,48	6,94	5,80
28. jan. 2003	12,48	7,15	5,80

Áhrif vaxtabreytinga Seðlabankans á langtímavexti eru ekki eins ljós og á skammtíma-
vextir og þau geta verið mismunandi. Ávöxtun verðtryggðra skuldabréfa á markaði ræðst af
framboði og eftirspurn hverju sinni og væntingum fjárfesta. Fjallað hefur verið um áhrif
vaxtabreytinga Seðlabankans í ársfjórðungsriti bankans Peningamálum (sjá t.d. grein
Þórarins G. Péturssonar um miðlunarkerfi peningastefnunnar í Peningamálum 2001/4).
Ávöxtun 25 ára húsbrefa hefur lækkað undanfarna mánuði, úr nálega 6% fyrir ári í tæp 5%
nú. Á sama tíma lækkuðu verðtryggðir vextir skuldabréfalána banka og sparisjóða úr um
10,2% í um 9,45% eða um 0,75 prósentur (sjá eftirfarandi töflu). Verðtryggðir skuldabréfa-
vextir hafa lækkað annars vegar vegna lækkunar raunstýrivaxta Seðlabankans og hins vegar
af því að þeir höfðu haldist óeðlilega háir m.a. vegna sérstakra aðstæðna á húsnæðismarkaði.

Eins og fram kemur hér á undan hafa meðalvextir verðtryggðra lána banka og sparisjóða
og ávöxtun 25 ára húsbrefa lækkað að undanfögnu, bankavextir þó heldur minna. Frá
árslokum 2001 hefur munur meðalvaxta verðtryggðra lána banka og sparisjóða annars vegar
og ávöxtunar 25 ára húsbrefa hins vegar verið á bilinu frá liðlega 4 prósentum upp í u.þ.b.
4,8 prósentur. Hann hefur heldur aukist undanfarnar vikur og er nú liðlega 4,6 prósentur.
Ýmislegt getur valdið því að breytingar fylgjast ekki nákvæmleg að til skamms tíma litið en
yfir lengri tíma er eðlilegt að samhengi sé á milli þessara vaxta.

Verðtryggðir vextir og stýrivextir Seðlabankans.

	Meðalkjör- vextir verð- tryggðra skulda- bréfalána	Meðalvextir verðtryggðra skuldabréfa- lána	Stýrivextir SÍ	Ávöxtunar- krafa 25 ára húsbrefa	Mismunur á stýrivöxtum SÍ og ávöxtun 25 ára húsbrefa	Mismunur á meðalvöxtum verðtryggðra skuldabréfalána og ávöxtun 25 ára húsbrefa
3. jan. 2002	7,70	10,20	10,10	5,87	4,23	4,33
1. feb. 2002	7,70	10,20	10,10	5,93	4,17	4,27
1. mars 2002	7,70	10,20	10,10	6,05	4,05	4,15
1. apríl 2002	7,70	10,20	10,10	6,00	4,10	4,20
1. maí 2002	7,70	10,20	9,60	5,97	3,63	4,23
3. júní 2002	7,70	10,10	8,80	5,84	2,96	4,26
1. júlí 2002	7,70	10,10	8,50	5,83	2,67	4,27
1. ágúst 2002	7,70	10,10	8,50	5,69	2,81	4,41
2. sept. 2002	7,70	10,10	7,90	5,55	2,35	4,55
1. okt. 2002	7,70	10,10	7,10	5,47	1,63	4,63
1. nóv. 2002	7,40	10,00	6,80	5,34	1,46	4,66
2. des. 2002	7,20	9,70	6,30	5,31	0,99	4,39
1. jan. 2003	7,00	9,55	5,80	5,18	0,62	4,37
28. jan. 2003	6,92	9,45	5,80	4,89	0,91	4,55

Seðlabankinn hefur bent á að mikið framboð húsbrefa hefur haldið aftur af vaxtalækkunum verðtryggðra skuldabréfa. Verðtryggðir vextir hafa lækkað nokkuð að undanfögnu en búast má við að það sé að skapast frekara svigrúm til lækkunar verðtryggðra vaxta. Fylgst verður grannt með því að verðtryggðir vextir banka og sparisjóða fylgi eftir lækkun verðtryggðra skuldabréfavaxta. Hvað óverðtryggð vexti varðar hafa bankar og sparisjóðir fylgt eftir vaxtalækkunum Seðlabankans sl. 12 mánuði en engu að síður hefur mismunur óverðtryggðra vaxta banka og sparisjóða og stýrivaxta Seðlabankans aukist umtalsvert ef litið er til lengri tíma.